

**Bana bohle ba belehuweng
ke bomme ba nang le HIV ba
tshwanetse ho etswa diteko tsa HIV**

Na ngwana o etswa neng diteko tsa HIV?

- Bana ba bang ba ka etswa diteko tsa HIV ha ba belehwa (ngaka kapa mooki wa hao o tla o bolella ha ngwana wa hao a hloka ho etswa diteko).
- Ha ngwana a le dibeke tse 6 boholo (hona ho sebetša ba bana bohle ba belehuweng ke bomme ba nang le HIV).
- Dibeke tse 6 ka mora ho emisa ho nyantsha.
- Ha a le dikgwedi tse 18.
- Bana ba bang ba tla hloka diteko tsa HIV ka dinako tse ding, mohlala, ka mora ho belehwa kapa dibekeng tse 16. Ngaka kapa mooki wa hao o tla o bolella ha ngwana wa hao a hloka diteko dife kapa dife tse ding. Ka mehla batlisisa hore diteko tse latelang tsa ngwana di neng.

**Diphetho di lokelwa ho latwa
tlilining ho eso fete dibeke tse 1-2
ka mora ho ba ho etswe diteko.**

Na ho etsahalang ha diphetho tsa diteko tsa HIV di re o negative (ha o na HIV)?

- Hopola hore le ha diteko tsa ngwana di ka re o negative ditekong tsa ho qala, o ntse o lokela ho fepa ngwana ka polokeho, o mo nehe meriana efe kapa efe eo o ileng wa e fuwa tlilining/sepatelele mme o tle le yona yohle ditlahlolong tsa hae.
- Ha ngwana wa hao a entse diteko tsa HIV ha a belehwa mme tsona di re o negative, diteko tseo di lokelwa ho phetwa hape dibekeng tse 6.
- Ha diphetho di re o negative (ha o na yona) dibekeng tse 6, diteko tseo tsa HIV di lokelwa ho phetwa hape dibekeng tse 6 ka mora ho emisa ho nyantsha.
- Ha di ntse di re o negative, diteko di lokelwa ho phetwa hape dikgweding tse 18.

Na ho etsahalang ha diphetho tsa diteko tsa HIV di re o positive (o na le HIV)?

- Ha diteko tsa ngwana di re o positive dilemong dife kapa dife, ngwana o tla qalwa ka kalafo ya di-antiretroviral ka potlako ka ho ya ka moo ho ka kgonahalang. Yena o tla nka kalafo ena bophelong bohle ba hae.
- Masea le bana ba dilemo tse ka tlase ho tse 5 boholo ba qalwa ka kalafo ka potlako.

Sirapa ya Nevirapine bakeng sa ngwana

- Bana bohle ba belehuweng ke bomme ba nang le HIV ba qalwa ka sirapa ya Nevirapine ha ba qetwa ho belehwa.
- Bana ba bang hape ba ka fuwa AZT mmoho le Nevirapine. Ngaka kapa mooki o tla o bolella hore o fe ngwana wa hao eng.
- Ngaka kapa mooki o tla o bolella hore o mo fe Nevirapine kapa meriana efe kapa efe e meng bakeng sa nako e kae. Nevirapine hangata e tla emiswa dibekeng tse 6, empa ho ka fanwa ka yona bakeng sa nako e telele baneng ba bang. Bana ba fetjwang lebesa la phofo ba tla nka Nevirapine bakeng sa dibeke tse 6 feela. Bomme ba qadileng ka kalafo ya antiretroviral (mohlala, FDC) dibekeng tse ka hodimo ho tse 4 pele ha ho beleha mme ba nang le palo ya divaerase e tlase le bona ba tla emisa ka Nevirapine dibekeng tse 6.

- Ha o fana ka Nevirapine bakeng sa nako e fetang dibeke tse 6, lekola hore o tshwanetse ho mo neha e kae hobane palo e tla nyoloha ha ngwana a ntse a hola.

Sirapa ya Bactrim bakeng sa ngwana

- Sirapa ya Bactrim e qalwa dibekeng tse 6 boholo baneng bohle ba belehwang ke bomme ba nang le HIV bakeng sa ho thibela ditshwaetso tsa mekenella.

Na ho tshwanetswe hore ho fanwe ka Bactrim bakeng sa nako e kae?

- Ha ngwana a fetjwa ka lebesa la phofo le diteko tsa HIV di re o negative, ho tla emiswa ka Bactrim.
- Ha ngwana a nyantshwa, yena o tla tshwanela ho tswela pele ka Bactrim ho fihlela a emisa ho nyantshwa le diteko tsa HIV di entswe dibekeng tse 6 ka mora ho emisa ho nyantshwa di re o negative.
- Ha diteko tsa HIV di re ngwana o positive, yena o tla tswela pele ka Bactrim, o sa natswe hore o a nyantshwa kapa o fetjwa lebesa la phofo.

Ho etsa diteko tsa HIV ngwaneng wa hao (PCR)

Ha ngwana wa hao a le HIV-positive, kalafo e teng. Yona ho ka qalwa ka yona ka potlako ka ho ya ka moo ho ka kgonahalang. E tla thusa ho boloka ngwana wa hao a le matla mme a phetse hantle.

Na ho bolelwang ka ho nyantsha letswela feela ?

Ho nyantsha feela ho bolelwa ho neha ngwana lebesa la motho feela mme ho se na lefe kapa lefe la mofuta o mong ka thoko (ha ho na metsi, ha ho na lero, ha ho na lebesa leo e seng la motho, ha ho na motoho, ha ho na yokate kapa tsona dijo tse bonolo) ntle le meriana e laetsweng ke ngaka / mohlakomedi wa bophelo ha ho bontshitswe ka bongaka.

Na ke efe melemo ya bohlokwa ya ho nyantsha Ngwana?

- Lebesa la letswela le fana ka phepo yohle e ntle eo ngwana wa hao a e hlokanang hore a hole le ho tswela pele bakeng sa dikgwedi tsa ho qala tse tseletseng, mme e tswela pele hape ho fana ka phepo e ngata e ntle eo ngwana wa hao a e hlokanang ho tloha dikgweiding tse 6 ho ya ho tse 12.
- Lebesa la letswela le na le dilwantshamahloko tse thusang ho matlafatsa masole a mmele a ngwana mme ka hoo le thusa ho thibela malwetse a tlwaelehileng a jwalo ka letshollo le nyumonia.
- Bana ba nyantshwang ha se hangata ba ka bang le tshwaetso tsa phefumoloho le tsa ditsebe tse mahareng ho ena le bana ba feptjwang lebesa la phoho.
- Lebesa la letswela le na le dintho tse ikgethang tse bolokang mahlakore a lelana le yang mpeng a le matla, mme hona ho thusa ho fokotsa menyetla ya tshwaetso.

- Colostrum (lebesa la ho qala leo ngwana a le fuwang ka mora ho belehwa) e nkuwa e le ente ya ho qala.
- Lebesa lena le na le dintho tse sireletsang mme ke la bohlokwa bakeng sa ngwana eo ha jwale a leng tseleng e fetohang ya ho tloha ho sireletsweng ka mpeng ho ya ka ntle ditswaetsong tsa mofuta yohle tse leng tikolohong.
- Ngwana a ke ke a kgona ho fumana dintho tsena tse sireletsang ho tswa phepong ya mofuta ofe kapa ofe o mong.
- Lebesa la letswela ke tsela e ntle haholo ya ho fepa ngwana mme hape ke mpho e molemo haholo eo mme a ka e nehang ngwana wa hae ho qala bophelo a itokiseditse ho pholoha malwetseng le ditshwaetsong.

Ho fumana lesedi le eketsehileng: www.hivsa.com

www.choma.co.za

Choma Magazine on facebook
Twitter: @Chomamag

www.hi4life.co.za

hi4LIFE on facebook
Twitter: hi4LIFE101

ISSUE 1 - OCTOBER 2016

• Batho ba ditshwantshong ke mehlala feela mme ha ho bolelwe hore ba na le HIV kapa boemo bofe kapa bofe bo hlahiswang phamfoleteng ena.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Phamfolete ena e tshaheditswe ka ditjhelele ho tswa lenaneong la Moralo wa Maemo a Tshohanyetso a ho Thusa ba nang le AIDS wa Mopresidente wa US e leng US President's Emergency Plan for AIDS Relief (PEPFAR) mme e tile ka US Agency for International Development tlasa Tumellano ya Tshebedisano ya Nomoro ya -674-A-00-08-00009-00 ka Anova Health Institute.

Maikutlo a hlahisitsweng phamfoleteng ena ha a bolele hore ke a PEPFAR, USAID kapa AHL.

National AIDS Help Line: 0800 012 322 (nomoro ya mahala)

O ka iteanya le ba HIVSA ho: Mohala: +27 11 494 1900